

BRANCHEVEJLEDNING

SIKKERHED VED SEJLADS MED REDNINGS- BÅDE

Indhold

Indledning	1
For redningsbåde der skal anvendes i mindre søer og vandløb	2
Minimumskrav til udstyret i de redningsbåde der skal anvendes i mindre søer og vandløb	3
Redningsbåde til anvendelse ved indsatser i større søer og i kystnære områder	4
Minimumskrav til materiel ved indsatser i større søer og i kystnære områder	5
Vinterredning	6
Krav til mandskabets uddannelse	7
Indsatsledelse ved sejlads med redningsbåde	7
Risikovurdering af arbejdet	8
Hvad skal øvelser og kurser indeholde	9
Retningslinjer og procedurer for samarbejdet med redningshelikoptere	10
Litteraturhenvisninger	12
Adresser	13

Indledning

Denne branchevejledning er udarbejdet af Planudvalget for brand og redning for at sikre, at Redningsberedskaber og Redningskorps, der udfører personredningsopgaver i søer, vandløb og havne samt i kystnære områder, kan udføre disse opgaver sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Herunder vejlede om minimumskrav til bådenes sødygtighed, personllets uddannelse og udstyr samt kommunikationsmidler.

I det efterfølgende er det anbefalede udstyr og den nødvendige uddannelse beskrevet.

Alle vejledninger og materialer fra BAU transport findes på www.bfatransport.dk. På de enkelte branchesider er der en oversigt over samtlige materialer indenfor et brancheområde.

Vejledningerne kan også rekvireres i organisationerne.

Søfartstyrelsen

Søfartstyrelsen har haft BFA-vejledningen til gennemsyn og finder, at det indhold, herunder tekst og billeder, der knytter sig til sikkerhedsforhold til søs, opfylder de krav, der følger af søfartens regler. Søfartstyrelsen har alene vurderet vejledningen, som den foreligger, og gør opmærksom på, at der kan være krav, der ikke er behandlet i vejledningen.

Søfartstyrelsen har gennemgået vejledningen i overensstemmelse med regler og praksis d. 1.august 2023.

For redningsbåde der skal anvendes i mindre søer og vandløb.

Fartøjer der er tilstrækkelig sødygtige til at løse opgaver i mindre søer og vandløb i henhold til kravene til fartøjer i kategori "D": Sejlsads i beskyttede farvande.

D. Fartøjer til beskyttede farvande:

Konstrueret med henblik på sejlsads på mindre søer, floder og kanaler, hvor vindstyrken kan komme op på 4, og den signifikante bølgehøjde kan komme op på 0,5 m.

Krævet fribordshøjde, hvis alle de personer, jollen er godkendt til, placerer sig yderst på tofterne i samme side: 1 cm.

*Kilde: Søsportens sikkerhedsråd
(valg af jolle til fritidssejlsads og fiskeri)*

Krav til bådberedskabets uddannelse: Bådføreren i redningsbåden skal have gennemført lokal 5 dages AMU kursus "Kystredning bådteneste".

Personel på bådberedskabet, skal have modtaget en lokal jobinstruktion i bådens betjening og udstyr.

Personel, der har gennemført lokalkurset, skal udover dette, deltage i regelmæssige båd- og redningsøvelser, anbefalingen er at dette planlægges og udføres minimum 4 gange om året.

Øvelsens varighed skal have den nødvendige tid for at rutinerne gennemgås.

Kystredning bådteneste:

Du lærer om lovgivning, søvejsregler og farvandsafmærkning så du kan indgå i småbådstjenesten ved reel indsats. Du lærer også om grundlæggende navigation, anvendelse af GPS, Læse og forstå et søkort/Plotter, vedligehold af bådens udstyr, søsætning og optagning samt nødstart og skrueskift. Du lærer radiobetjening og kommunikation, eftersøgningsteknikker, principperne for overlevelse til søs samt at kunne manøvrere båden ved opsamling af MOB (mand over bord). Der indgår praktisk sejlsads på kurset.

Minimumskrav til udstyret i de redningsbåde der skal anvendes i mindre søer og vandløb:

- Kommunikationsudstyr: Sine Radio, VHF Radio.
- 1 dykkerkniv.
- 2 bøjer med flag, liner og anker samt evt. knæklys til markering.
- Belysningsmateriel, lygte og projektor.
- Ildslukker (min. 6 kg.).
- Anker med line efter forholdene, min. 20 m. samt kasteline m. flydering.
- Årer, åregafler/ pagajer.
- Øse.
- Kikkert.
- Manuelt tågehorn.
- Fortøjninger.
- Bådshage.
- Kystsæt eller signal sæt.
- Båddragter eller lignende med handsker, hætte.
- Redningsveste til alle ombordværende.
- Førstehjælpkasse.
- Genoplivningskuffert.
- Udstyr til beskyttelse af bjærgede tilskadekomne, alu-tæpper el. lign.
- Optagningsudstyr til bjærgning af tilskadekomne.
- Udstyr til bjærgning af andre fartøjer f.eks. Tovværk eller lignende.

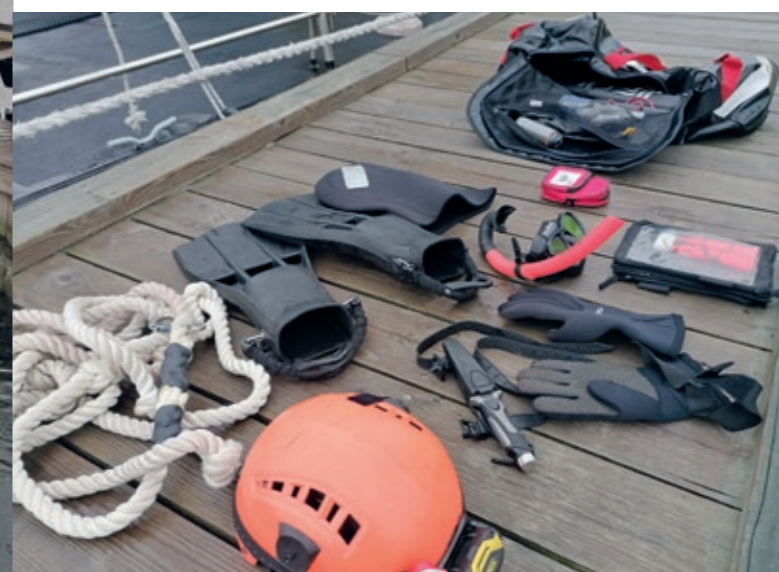
Kursusstruktur:

Kurset gennemføres dels som teoriundervisning, men er meget praktisk tilrettelagt, hvor deltagerne afprøver deres færdigheder i praktiske situationer i forbindelse med sejlsads med redningsbåd og is flåde.

Målgruppe:

Redningspersonale der skal udføre redningsopgaver ved ulykker på vandet i mindre søer og vandløb.

Kursus indhold:	
Indledning	5 min.
Generelle sikkerhedsregler	15 min.
Søvejsregler	15 min.
Redningsbåden, isflåde og deres udstyr samt vedligeholdelse	65 min.
Søsætning og optagning	50 min.
Sejlsads, opsamlings- og eftersøgningsteknikker	220 min.
I alt	370 min.

Redningsbåde til anvendelse ved indsatser i større søer og i kystnære områder.

Kystredning omfatter indsatser på vandet i forbindelse med fjord og hav i en afstand fra land på ca. 2 sømil eller ca. 3,7 kilometer.

Bådtypen skal være tilstrækkelig sødygtig til at opfylde kravene i kategori "C": Kystfartøjer til sejlads i kystfarvande større bugter m.v.

C. Kystfartøjer:

Konstrueret med henblik på sejlads i kystfarvande, større bugter, flodmundinger, søer og floder, hvor vindstyrken kan komme op på 6, og den signifikante bølgehøjde kan komme op på 2 m.

Krævet fribordshøjde, hvis alle de personer, jollen er godkendt til, placerer sig yderst på tofterne i samme side: 10 cm.

*Kilde: Søsportens sikkerhedsråd
(valg af jolle til fritidssejlads og fiskeri)*

Båden skal være udstyret med en motor såfremt dette er muligt med tilstrækkelig motorkraft til at kunne arbejde sikkert i de farvande, hvori båden skal operere. Såfremt der gives en tydelig instruktion i at motoren enten skal være slukket eller køre i tomgang når der befinder sig personer i vandet, behøver motoren ikke være forsynet med skruebeskytter. Ved sejlads på åbent hav anbefales 2 motorer.

Minimumskrav til materiel ved indsatser i større søer og i kystnære områder:

- Kompas.
- Kommunikationsudstyr: Sine Radio, VHF Radio.
- 1 dykkerkniv.
- 2 bøjer med flag, liner og anker samt evt. knæklys til markering.
- Belysningsmateriel, lygte og projektør.
- Ildslukker (min. 6 kg.)
- Anker med line efter forholdene, min. 20 m. samt kasteline m. flydering.
- Årer, åregafler/ pagajer.
- Øse.
- Kikkert.
- GPS-satellitnavigator og søkortplotter samt søkort over det pågældende område.
- Manuelt tågehorn.
- Fortøjninger.
- Bådshage.
- Kystsæt eller signal sæt.
- Båddragter eller lignende med handsker, hætte.
- Redningsveste til alle ombordværende.
- Førstehjælpskasse.
- Genoplivningskuffert.
- Udstyr til beskyttelse af bjærgede tilskadekomne, alu-tæpper el. lign.
- Optagningsudstyr til bjærgning af tilskadekomne.
- Udstyr til bjærgning af andre fartøjer f.eks. Tovværk eller lignende.

Vinterredning

Uddannelse forløb ca. 2 til 4 timer alt efter hvad mandskabet skal kunne udføre, samt 2 timer opfriskning pr. år. som kan sammen lægges med de årlige bådøvelser.

Udstyr:

1. Dragter til overflade/ is redning.
2. Handsker, hue
3. Redningsline på rulle, eller i taske 100 meter, samt kaste line.
4. Redningsvest med sikkerhedsbælte i
5. Is pakke (is pigge både til sko og hænder).
6. Rundsling til en nødstedte.
7. RDC båd eller Rescue board.

Krav til mandskabet's uddannelse:

Krav til bådberedskabets uddannelse: Bådføreren i redningsbåden skal have gennemført lokal 5 dages AMU kursus "Kystredning båd tjeneste".

Personel på bådberedskabet, skal have modtaget en lokal jobinstruktion i bådens betjening og udstyr.

Personellet der skal udføre redningsarbejde ved ulykker på og i vandet, skal minimum 4 gange om året deltage i træning eller uddannelse, for at få indarbejdet de nødvendige rutiner.

Øvelsens varighed skal have den nødvendige tid for at rutinerne gennemgås.

Indsatsledelse ved sejlads med redningsbåde:

Indsatslederen af sådanne indsatser skal som minimum have kendskab til principperne for Kystredning, og mindst en person i båden skal have et VHF certifikat

Ud over dette anbefales det at indsatsledere deltager i lokal uddannelser og lokal kendskab.

Risikovurdering af arbejdet

Risikovurder indsatsstedet straks efter ankomst og løbende under selve indsatsen.

Der er risici forbundet med dit arbejde, og for at undgå, at du kommer til skade, er det vigtigt at få øje på alle risici og vurdere dem, så de kan forebygges. En risikovurdering handler i bund og grund om at bruge sin fantasi til at forestille sig, hvilke risici, der er ved et bestemt stykke arbejde. Dernæst at holde risici op mod sandsynligheden for, at det kan ske, og endelig at vurdere, hvad man kan gøre for at forebygge det. For nogle falder det helt naturligt at gå rundt på arbejdspladsen og lave vurderingerne. For langt de fleste kræver det en vis form for viden, oplæring og erfaring.

I mange situationer er det kun få sekunder, hvor man tænker:

- Hvad kan gå galt?
- Hvad gør jeg for, at det ikke går galt?
- Hvad hvis det alligevel går galt?

Det er arbejdsgivers ansvar at planlægge og tilrettelægge arbejdet, så det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Men der opstår løbende situationer, hvor det er vigtigt, at de

udførende kan foretage en hurtig og mere konkret risikovurdering af en opgave.

Det er arbejdsgivers ansvar, at der er givet den nødvendige oplæring og instruktion heri. samt kroppens signaler ved belastning, er nødvendige. Det er derfor vigtigt at erfare under øvelser, for at kunne genkende under indsats.

I pressede situationer er det vigtigt at kunne holde hovedet koldt og træffe de rigtige beslutninger. Derfor er det vigtigt at rutiner og procedure trænes ofte, så der opstår en tryghed for alle i de øvede rutiner og procedure.

Det er vigtigt at alle ved hvad alle laver for at undgå fejl og misforståelser.

Skemaet nedenfor viser en model, som I kan anvende til at beslutte, hvad I vil gøre ved risikoen.

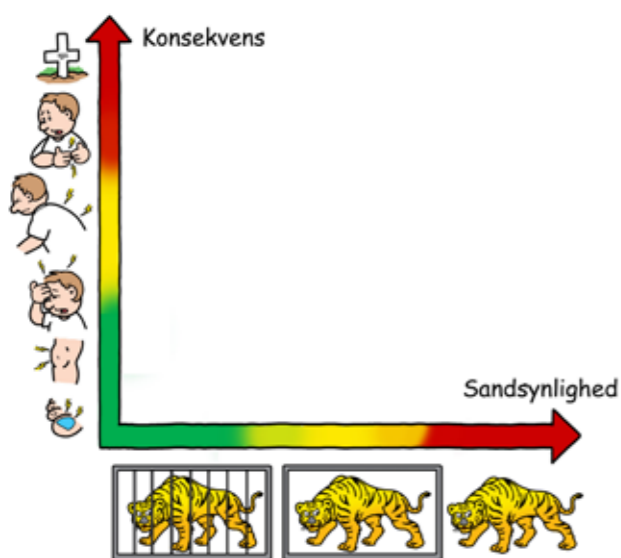
Risiko kan ikke tolereres	En risiko, der ikke kan tolereres, må ikke være til stede i opgaven. Risikoen skal fjernes.
Moderat risiko	En moderat risiko skal fjernes eller nedsættes. Alternativt bør der opsættes mål for fjernelse. Risikoen skal fremgå af instruktionen således, at den kan håndteres ved udførelse af arbejdet.
Risiko kan tolereres	En risiko, der kan tolereres, bør medtages i forbindelse med fastsættelse af mål. Risikoen skal angives i instruktionen således, at den kan håndteres ved udførelsen af arbejdet.

VIGTIGT: Når I laver risikovurdering er denne metode kun et hjælpeværktøj til at understøtte jeres vurderinger. I skal altid bruge jeres sunde fornuft!

Vær hele tiden opmærksom på risici, og farlige situationer der kan opstå.

Vær opmærksom på forandringer i arbejdsituationerne.

Vær opmærksom på vind og vejr, tåge, lysforhold, dårlig sigtbarhed og andre udefra kommende forhold.

Hvad skal øvelser og kurser indeholde

Øvelserne har til formål at vedligeholde deltagerens færdigheder i teoretisk og praktisk båd-tjeneste (Kystredning).

Øvelserne har endvidere til formål, at deltagerne korrekt kan:

- Udføre praktisk sejlads med nødvendig sikkerhed.
- Iklædning af medarbejderne.
- Procedure og regler for brug af nød-blus, nød-raketter m.m.
- Foretage søsætning fra åben kyst/slæbested.
- Udstikke kompaskurs fra et givet punkt til en angiven position, på grundlag af længde breddegrader, eller angivne pejlinger fra personale på land.
- Sætte en kurs fra søsætningsstedet.
- Opmåling af afstand, fra A til B, i sømil på søkort.
- Beregne, hvor lang sejltid der er til en position med en fart af 6 knob og 12 knob og beregning af brændstofforbruget.
- Korrekt brug af kompas.
- Brug af GPS/Plotter.
- Demonstrere/øve opsamling af personer.
- Demonstrerer brug af radio /- procedurer.
- Klargøre båden efter indsats.
- Anvende isredningsflåde.

Ved lektionens afslutning skal kursisterne have kendskab til:

- Instrukser ved båd og drukneulykker.
- Alarmcentrals/vagtcentrals opgaver ved båd-alm.
- Redningshelikopterens opgaver.
- Kende betydningen af at opfange og observere nødsignaler.
- Have indgående kendskab til områdets søsætningssteder, herunder kørevej, kontaktpunkter og evt. specielle forhold ved søsætning.

Deltagere: Øvelserne afvikles for det redningspersonale, der medvirker ved den praktiske bådindsats.

Indhold:	
■ Indledning og formål	10 min.
■ Alarmeringsprocedure	15 min.
■ Søsætningssteder	10 min.
■ Søsætning	45 min.
■ Praktiske øvelser, 2 X 60 min.	120 min.
■ Rengøring / klargøring	25 min.
■ Afslutning / evaluering	15 min.
■ Antal minutter i alt	240 min.

Uddannelse og træning:

Alle der skal udføre redningsarbejde ved ulykker på og i vandet, skal træne i forhold til både kulde, varme, sommer og vinter.

Retningslinjer og procedurer for samarbejdet med redningshelikoptere

Rekvirering af redningshelikoptere foregår gennem Joint Rescue Coordination Center (JRCC) under Søværnskommandoen. Ved sø ulykker rekvireres helikopteren via 112, alarmcentralen, direkte til JRCC, alternativt gennem Lyngby radio.

Alle oplysninger kan gives til 112 eller transmitteres til Lyngby Radio, der vil formidle videre til JRCC. Hvis der rekvireres assistance, skal følgende oplyses:

- Fartøjets navn og type, position, klokkeslæt, vejr- og vindforhold, herunder strømretning og fart.
- Kommunikationsmuligheder, VHF eller SINE.
- Flest mulige oplysninger om opgavens art.

Forvent kun assistance i livsvigtige tilfælde.

Forberedelser:

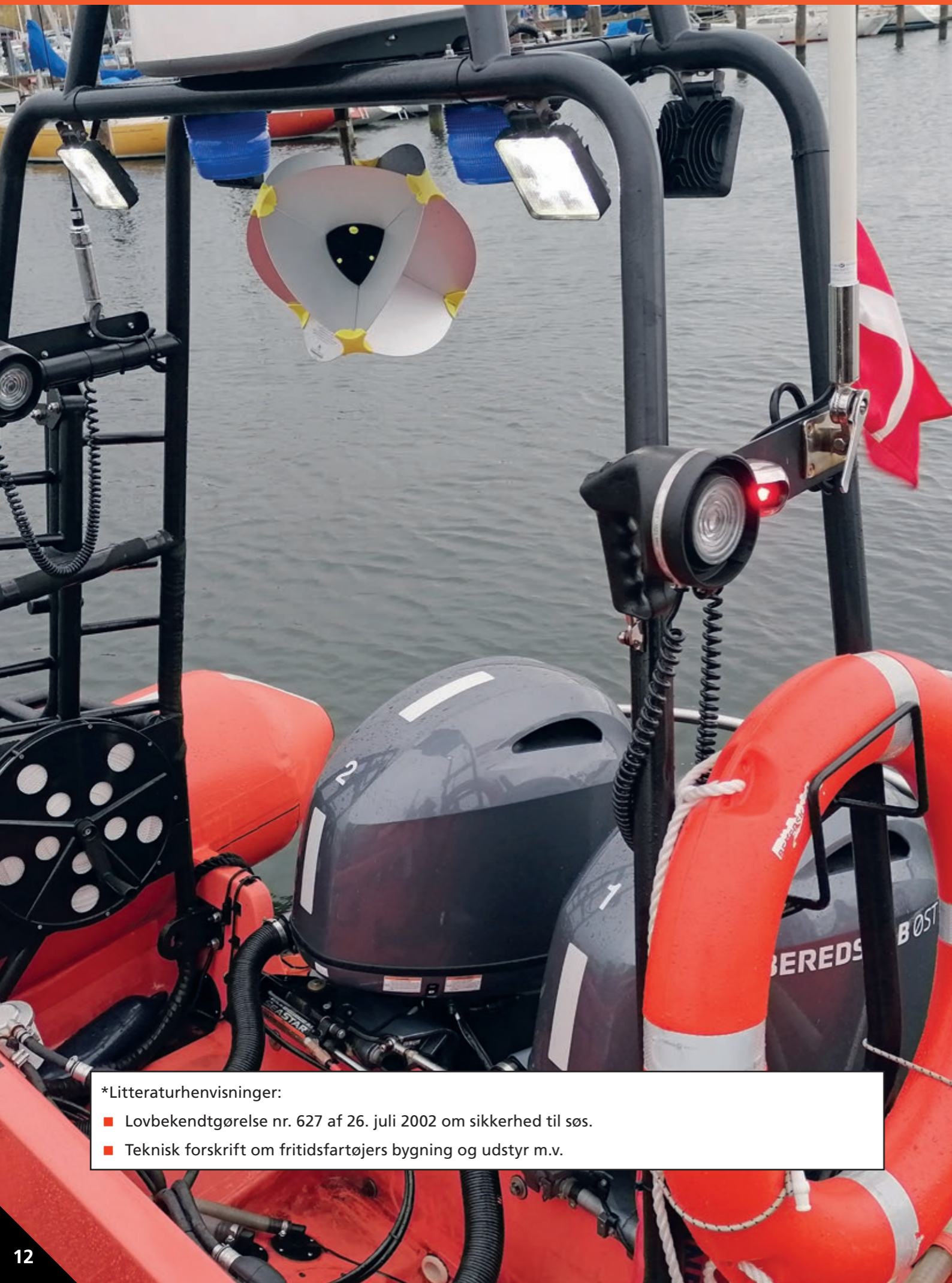
- Konstant aflytning af VHF-radio kanal 16 eller SINE på tildelt skadestedssæt.
- Hvis opgaven er flytning af patient/nødstedt, skal denne iføres redningsvest.

Hvis der skal opsamles fra redningsbåden:

- Sejl ind i vinden, så den kommer 20-30 grader fra bagbord.
- Sejl ikke efter redningsmanden/krogen. Den kommer til båden.
- Forvent at modtage en styreline fra helikopteren. Den må ikke bindes fast, men skal holdes fri af forhindringer.
- Helikopterens redningsmand vil blive nedsat i redningsbåden og vil iføre patienten en redningssele. (Dobbeltlift).
- Hvis den nødstedte er i stand til at blive hejset uden hjælp fra redningsmand, vil en redningssele komme ned til redningsbåden. Den skal under armene på patienten, og "låses" med de gule klemmer ind mod brystet. (Enkeltlift).

Hvis der skal bruges bære eller anden specialudrustning, vil helikopterens redningsmand blive nedsat i redningsbåden og være ansvarlig for korrekt procedure.

*Litteraturhenvisninger:

- Lovbekendtgørelse nr. 627 af 26. juli 2002 om sikkerhed til søs.
- Teknisk forskrift om fritidsfartøjers bygning og udstyr m.v.

Adresser

Branchevejledningen kan bestilles af organisationernes medlemmer gennem egen organisation eller downloades fra www.bfatransport.dk

Fællessekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1553 København V
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf.: 70 300 300

Arbejdsgiversekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1553 København V
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdstilsynet

Lanskronagade 33
2100 København Ø
Tlf.: 70 12 12 88
www.amid.dk

Arbejdsledersekretariatet

Vermlandsgade 65
2300 København S
Tlf.: 32 83 32 83

BFA | Transport
Service – Turisme
Jord til Bord
Branchefællesskab for Arbejdsmiljø

Layout: Søren Sørensens Tegnestue
Tryk: PrintDivision
2. udgave, 2023
ISBN nr. 978-87-93727-64-9
Vare nr. 123086

